

का° [७.३.२६.] मेखलां वधीति वेणिं त्रिवृतं शणमुञ्जमिश्रामन्तरां वासस उर्गसीति ॥ अङ्गिरोभिर्दृष्टं मेखलं (७.) यजुः । हे मेखले त्वमाङ्गिरसी अङ्गिरोनामकानामृषीणां सम्बन्धिनी ऊर्क् अन्नरसवृषासि किम्भूता ऊर्णम्रदाः ऊर्णेव म्रदीयसी (८.) कम्बलवन्मृडुरसि । तथाविधा त्वमूर्जमन्नरसं मयि धेहि स्थापय । अङ्गिरसः स्वर्गं लोकं गह्वतोऽन्नरसं व्यभजत विभज्यमानिऽवशिष्टोऽन्नरसो भूमौ पतितः शणमुञ्जनामकतृणवृषेणाविर्भूतस्तस्माद्दणमुञ्जमयी मेखला अत एव मेखलाया अङ्गिरसत्वमिति तित्तिरिणा प्रत्यपादि ॥ का° [७.३.२७.] नीविं कुरुते सोमस्य नीविरिति । हे मेखले त्वं सोमस्य नीविरसि सोमदेवतायाः प्रियभूता ग्रन्थिरसि । मूलाग्रयोरेकीकरणेन ग्रन्थिविशेषो नीविरुच्यते । अदीक्षितस्य पितृदेवत्या नीविरुक्ता दीक्षितस्य तु सोमयागाय (९.) नीविः सोमेन व्यपदिश्यते । का° [७.३.२८.] शिरः प्रोर्णुति विष्टोः शर्मेति । हे वस्त्र त्वं विष्टोः व्यापकस्य यज्ञस्य शर्मासि सुखहेतुर्भवसि अतो यजमानस्य शर्म सुखं कुर्विति शेषः ॥ का° [७.३.२९-३१.] कृल्लविषाणां त्रिवलिं पञ्चवलिं (१०.) वोत्तानां दशायां वधीति तथा कण्डूयनमुपस्पृशत्येनया दक्षिणस्या भ्रुव उपरीन्द्रस्य योनिरितीति । हे कृल्लविषाणे त्वं यथा पूर्वमिन्द्रस्य योनिरसि तथेदानीं यजमानस्य स्थानं भवेति शेषः । पुरा कदाचिद्यज्ञपुरुषो दक्षिणां देवीं समभवत्तस्मात्सम्भावनादिन्द्रोऽजायत तदानीमत्रान्यस्योत्पत्तिर्मा भूदिति विचार्येन्द्रः स्वां योनिं दक्षिणाया आह्वय मृगेषु न्यदधात् निहिता सा योनिः कृल्लविषाणाभूदिति तित्तिरिश्रुतौ यज्ञो दक्षिणामभ्यधादित्याख्यानं कथा तस्मात्कृल्लविषाणाया इन्द्रयोनित्वम् ॥ का° [७.३.३२.] भूमौ चोल्लिखति सुसस्या इतीति । हे कृल्लविषाणे त्वं कृषीः सुसस्याः कृधि । कुरु करोतेः शपि लुप्ते श्रुशृण्वित्यादिना [पा° ६.४.१०२.] हेर्धिः । शोभनं सस्यं यासु ताः सुसस्याः सस्यं व्रीहियवादि । तदर्थो भूम्युल्लेखः कृषिः यजमानानां कृषयः सन्ति ताः सर्वाः शोभनधान्याः कर्वित्यर्थः ॥ का° [७.४.१.२.] मुखसंमितमौडुम्बरं दण्डं प्रयह्युड्यस्वेत्येनमुड्यतीति । दण्डो देवता । हे वनस्पते वृक्षावयव दण्ड उड्यस्व उन्नतो भव । ऊर्ध्वो भूत्वा अंरुसः पापात् मा मां पाहि रक्ष तत्र कालावधिरुच्यते । अस्यानुष्ठीयमानस्य यज्ञस्य उदचः उत्तमायाः समाप्तिगतायाः ऋचः आ तदृक्पर्यन्तमित्यर्थः ॥१०॥